

Jaunimo reikalų departamentas
prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos

REKOMENDACIJOS JAUNIMO DARBUOTOJO LAIKYSENAI¹

Šio dokumento tikslas – padėti jaunimo darbuotojams kokybiškai dirbti kasdienį darbą su individualiais ir jaunimo grupėmis.

Rekomendacijos pateikia pasiūlymus kokiais principais ir vertybėmis vadovautis, siekiant dirbti kokybiškai.

DARBO SU JAUNIMU POBŪDIS

- ◆ Bendravimas tarp jaunuolio ir jaunimo darbuotojo vyksta „akių lygmenyje“.
- ◆ Santykių užmezgimas - savanoriškas. Jaunimo darbuotojas yra santykio iniciatorius, o jaunuolis renkasi, ar nori santykiyje būti.
- ◆ Jaunimo darbuotojas pataria, santykiuje nėra hierarchijos.
- ◆ Jaunimo darbuotojas neprimeta taisyklių, nekontroliuoja ir nevertina, kaip jaunas žmogus įvykdo užduotis.
- ◆ Kuriamos galimybės pažinti kitas grupes, prisidedama prie tolerancijos ir įvairovės supratimo.

JAUNIMO DARBUOTOJO VAIDMENYS

- ◆ Kontaktinis asmuo,
- ◆ pagalbininkas,
- ◆ palydėtojas,
- ◆ asmuo, paskui kurį gali eiti,
- ◆ pokalbio draugas, tarpininkas ir konsultantas,
- ◆ patikėtinis.

PRIDĖTINĖ DARBO SU JAUNIMU VERTĖ

- ◆ Jaunimo darbuotojas domisi jaunimo poreikiais ir interesais.
- ◆ Kuriami pasiūlymai ugdytis, akcentuojamas procesas, nesiorientuojama į rezultatą.
- ◆ Jaunimo darbuotojas perduoda bendruomenės nariams jaunimo poreikius ir interesus. Jaunimo darbuotojas padeda spręsti jaunimo ir bendruomenės konfliktus.
- ◆ Jaunuoliai stiprina savo asmenybę, mokosi socialinių įgūdžių ir būti bendruomenėje.
- ◆ Jaunuoliai pagal poreikį yra kviečiami ir motyvuojami dalyvauti bendruomenės gyvenime.
- ◆ Jaunuoliui suteikiamos galimybės reikštis.

JAUNIMO DARBUOTOJO PRINCIPAI IR VIDINĖS NUOSTATOS

- ◆ Jei jauni žmonės nori, jaunimo darbuotojas turi padėti įgyvendinti idėją.
- ◆ Jaunimo darbuotojas dirba su norais: jaunuoliai išmoksta, kad ne viskas įvyksta, bet nenusimena, nes pabandė.
- ◆ Dirbama, kad jaunuolis suprastų, kuo poreikiai skiriasi nuo užgaidų ir norų.
- ◆ Artumas ir distancija: jaunimo darbuotojas suvokia, kiek eina į santykį su klientu ir kur yra ribos.
- ◆ Jaunimo darbuotojo autoritetas atsiranda su jaunimo centro taisyklių sukūrimu ir jų laikymusi.
- ◆ Jaunimo darbuotojas suvokia, kad yra pavyzdys jaunuoliams. Suprantama, kad jaunimo darbuotojas gali turėti priklausomybių ar silpnybių. Apie jas jaunimo darbuotojas su jaunuoliais kalba, reflektuoja, bet neskatina (pvz., aš rūkau, žinau ir apie tai kalbu su jaunuoliais, bet su jaunuoliais nerūkau).
- ◆ Jei jaunimo darbuotojas nusikeikia, jis privalo atsiprašyti.
- ◆ Alkoholis ir narkotinės medžiagos darbo metu yra netoleruojamos.
- ◆ Harmonija ir vidinis balansas, pvz., jei su savo asmeniniais reikalais nesusitvarkau, tai gali trukdyti darbui su jaunimu.
- ◆ Jaunimo darbuotojas vadovaujasi tvirtomis profesinės ir asmeninėmis nuostatomis.
- ◆ Gebėjimas ir noras reflektuoti sistemaiškai.
- ◆ Humoras darbe su jaunimu yra reikalingas. Juokinga tada, kai nepaisant besikeičiančių aplinkybių yra juokinga, pvz., jei po pusmečio gali pasijuokti iš situacijos.
- ◆ Jaunimo darbuotojui svarbu matyti pozityvumą savo darbe.

JAUNIMO DARBUOTOJO VERTYBĖS

- ◆ Jaunimo darbuotojas nėra superherojus: jis reaguoja kaip žmogus. Jei jaunuolio elgesys jaunimo darbuotoją žeidžia, jaunimo darbuotojas reaguoja.
- ◆ Matyti kiekvieno jauno žmogaus potencialą ir skirti dėmesio jaunuoliams tobulintis.
- ◆ Jaunimo darbuotojas neturi siekti pakeisti jauno žmogaus.
- ◆ Skirtingoms tikslo grupėms jaunimo darbuotojas taiko skirtingus metodus, kad pasiektų intervencijos tikslus.
- ◆ Lyčių lygybės aspektas.
- ◆ Ekologiją ir šiukšlių perdirbimas.
- ◆ Paslaugų prieinamumas jaunuoliams su negalia.
- ◆ Paslaugų prieinamumas įvairioms socialinėms grupėms.
- ◆ “Žmogus vertybė” – atskiriame žmogų, nuo to, ką jis veikia, galvoja, elgiasi. Išmetame, ne žmogų, bet jo elgesį, kuriuo jis vadovaujasi. Kai elgesys pasikeis, jaunuolis galės grįžti į jaunimo centrą.

¹ Rekomendacijos Jaunimo darbuotojo laikysenai buvo parengtos vadovaujantis specialistų iš Brandenburgo federalinės žemės ir Lietuvos patirtimi 2016-2017 m.

PREVENČINIS ASPEKTAS – DIRBAM SU JAUNIMO IŠŠŪKIAIS

- ◆ Jaunimo darbuotojas dalinasi savo gyvenimo patirtimi. Jaunimo darbuotojas dalinasi savo požiūriu: ką vertina teigiamai, ką vertina neigiamai, kokie veiksniai turi įtakos – jaunimo darbuotojas modeliuoja situacijas.
- ◆ Jaunimo darbuotojas dirba vadovaudamasis įstatymais. Teisinai ir saugumo aspektai dažnai varžo jaunimo darbuotoją.
- ◆ Jaunimo darbuotojas leidžia kalbėtis apie nelegalius dalykus, bet neleidžia to daryti ir skleisti, pvz., jaunuoliai negali viešai rodyti cigarečių, degtukų ar peilio.
- ◆ Jaunimo darbuotojas turi gebėti įvertinti jaunuolio socialinį statusą, jo vietą visuomenėje, naudodamasis socialinio darbo ar kitais moksliniais metodais. Jaunimo darbuotojas turi taikyti tinkamas intervencijas, kad kompensuoti jaunuolio deficitus. Jaunuoliai nepritekliuje nesugeba įvardinti deficitų, todėl jaunimo darbuotojas turi jiems padėti.

KAIP UŽTIKRINTI JAUNIMO DARBUOTOJO SAUGUMĄ

- ◆ Saugumas užtikrinamas, nes finansuotojas žino, kokie yra pedagoginiai jaunimo darbuotojo tikslai. Jaunimo centras dirba pagal rašytą koncepciją, kuri rengiama su savivaldybės administracija ir jaunimu. Šis dokumentas rengiamas bent 2 metams, jame aprašomi veiklos tikslai, tikslinės grupės, finansavimas, veiklų viešinimas, kuriama pridėtinė vertė ir kt. Dokumentas palengvina jaunimo darbuotojų kaitą. Šis dokumentas tobulinamas, vadovaujantis refleksijomis.

PSICHOHIGIENA

- ◆ Jaunimo darbuotojas turi sistemingai supervizuotis ir analizuoti savo ir kolegų atvejus, kuo dažniau sistemingai reflektuoti savo veiklą. Tokiai veiklai turi būti numatytas aiškus laikas, vieta ir dažnumas. Supervizija ir refleksija yra veikla, kurios negalima išvengti. Taip užtikrinama streso prevencija, apsisaugoma nuo perdegimo ir problemų nešimosi namo.

JAUNIMO DARBUOTOJAS IR MINIMALI VAIKO PRIEŽIŪRA

- ◆ Svarbu apsibrėžti jaunimo centro ribas. Jaunimo darbuotojų komanda turi apsibrėžti, kokias intervencijas gali taikyti, kokius jaunuolius, su kokiomis problemomis priima ir su kokiomis problemomis gali dirbti.
- ◆ Praktikoje pasitaiko atvejų, kaip minimali priežiūra peržengia savo ribas. Į jaunimo centrą siunčiami jauni žmonės, kurie kelią grėsmę jaunimo darbuotojui ir kitiems jauniems žmonėms (centro lankytojams). Tokiais atvejais jaunimo centras gali atsisakyti padėti, nes siunčiančiam jaunuoliui reikalinga kitokia pagalba.

JAUNIMO DARBUOTOJŲ ATSTOVAVIMAS

- ◆ Jaunimo darbuotojai privalo save atstovauti, reprezentuoti ir skleisti žinių apie savo darbo pridėtinę vertę.